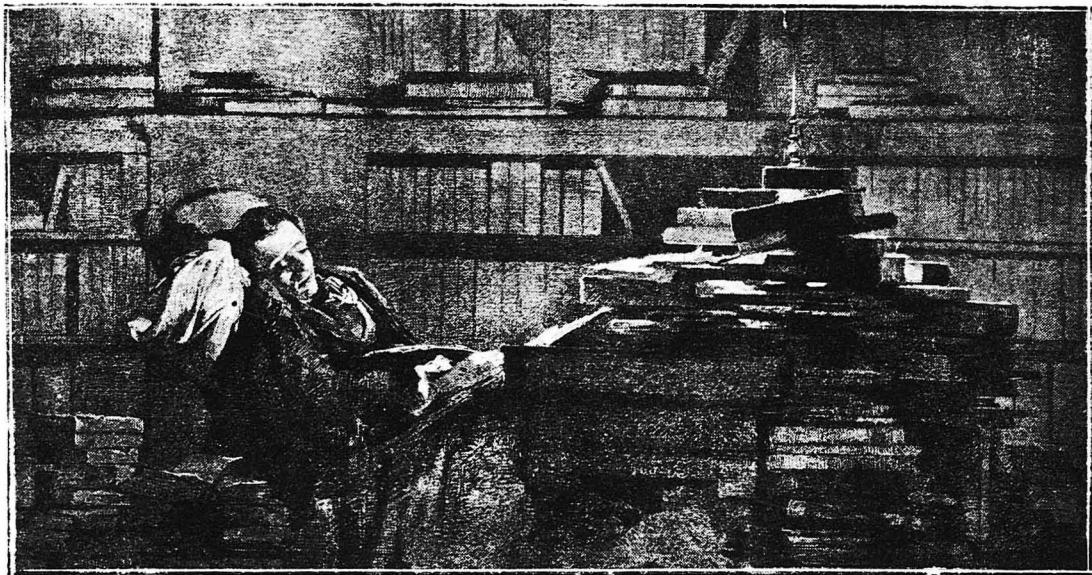

ΣΠΑΝΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

·Ο ·Ιταλός ποιητής Λεωπάρδι στὸ γραφεῖο του

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

N A X A M A

...Καὶ τε μᾶλιστα ἴζωμησα καὶ σ' ἔνα σάτι 'Εβραιῷ—δηργό-
τινε στήρ παρέστη ὁ φίλος μαζ ὁ Κώστας—κ' ἔχο ἔνα εἰδενέλιμα μὲ
μάχ 'Εβραιοπόνα. 'Άλλα νὰ σᾶς τὰ πῶ μὲ τὴ σειρά.

Καὶ ὁ Ἀθηναῖος Δῶν Ζεύν τὸν ἀριστὸν ἐτοι τὴν ἴστορια τοῦ :
—Τίνι ἐπὶχι ἔξειν ἐπονέθη στον Πολεμούχον, πυγμανικός.
Μὲ τριβούσαν δέ βέβαιον οἱ διαφορεῖς ἔξωστοις, ἀλλὰ καὶ τὰ ματιά
τῶν πορτισθεὶς δὲ μὲν ἀφηναν ἀστραγάνιτο.. . Καὶ νῦν λοιπόν, ἑνα Σαβ-
βατόρειδα, καθὼς περγούσαν ἓνα σονιούσιον δομάζο, εἰδα ὡς ἐνα
ἄρθρῳ ήταν Τεγγάριο μανιάσιο μάτια ποιεῖσαν ἓνα γοργοπένεον
γιγαντολάζουρο πρεσούσατο, ποιὲν ἄθινο, ποιὲν παιδάτιο. Οἱ μπο-
κες τὸν μαλλών της ἔτει ταν σαν τασσαν Κεφινδικής σταφίδας,
οντανέκαντας τὶ συμπληρωτὴ δην της.

Ἐσῆρχουσι τὸ κεφάλα καὶ χωμογένεια
κατὰ τὸ πόδι μον. Μὲ κοίται, καὶ
φωνούσις ἔπινο μη τὰ ἀλιταρι, της
μάτια μὲ προφέγευσι κατ. Καὶ τοῦτο μὲ
διέφευξαν. Περὶ κορώνη μὲ ἄρογ δῆμον
ετεῖν ἄρχοι τῶν δαμών καὶ ἐξαγγύδισαν.
Ηλιόπετρα εἶτε ἐξανισθεῖ ἀπὸ τοῦ πα-
ντὸς φύτου.

„Δέν ἐπώριασα νῦ νοιώσω λίτη κάι
εἶδα στὴν πόρτα τὸν οὐρανὸν ἐνὶ ἀπόστολού
χαρτάκι. Πίπταν ἐνοικιάστημα τὸν εἰδο-
λούδεον, μὲ μαζὶ τετιγένην ἀνοικιόγνω-
ψις, ὅτι ἐνοικιάστη μιὰ σάλα μὲτ' ἑπ-
πλον. Κοιτάς τὸν πανωραμικὸν διατάξι-
κόπαιον τὴν ὁδοπόρα, ματήρ στὴν αὐ-
τὴν ἀνέβιτα τὰ λίγα πέτρινα οσκαλόπα-
τα καὶ κύπρια τὴν ἐποιεγεικὴν πόρτα...
„Αγοράσα ἄπο μέστα φέρει καὶ φονές τῆς
ακατάλητης λίθουσσας... „Επειτα, ἡ πό-
τα ἀνατέρει καιρούσαντας ἀπὸ τελάρου της
μιὰν ἀδημόρητην μορφὴν. Φωτασθήσεται ἐν
γνωστόσημῳ γέρον, δές ἐθεωρήσαντά, λί-
γο σπερτοῦ, μὲ κάτιασθη βιβλικῇ γενεα-
δα, μὲ διασκειρα φρύνιδα, μὲ καυτούριστη
μάτη, ἔναν ἀδιπότο νερούσιον, δίζως ἄλ-
λα, ἀφεντὶν ἀδιάλοκο σφρέδων τίτι τοι
ἔταν νῦ ταῖς... σπαδιζόντας ὥστεπερ
τὸ στόμα τοῦ... Με κοίταξε ἄπο την

καυηὴ ὡς τὰ μήτια, ἐποιηματικά. Ἐγράψα τὸ φάναια μωρ καὶ είπε
ὅτι θέλει να ίδω τὸ δομέτια που γνωστεῖς. Οὐ γέρος δὲν ἀπάντη-
σε, καὶ ἔσαλούθησε νά μέ ταξτοῦ. Φάναια πότε τοῦ ἔγανε ἐπτό-
λιον το μενολάκη, περὶ δὲν ἔγνωσαν νά στηργθῇ κατά τὸ ἀφίστη-
μα, καὶ μῶν οὐδὲ ἤπειρε τοῦ καὶ μῶν τὸ διέφυσα... Ως τοσο, μᾶλλον
γενειαῖα γερωτική, αποτίνηται μέτο περα, περὶ τοιποτες κατι, στηγ-
ίδια ἀπαντούνται για μένα γλώσσα... Οὐ γέρος εγνώστι το σεβάλ-
ικα κατά τις απάντηση. Αποτίνηται σούσιοι πατερογόνοι στὸ διά-
δεμα καὶ πλάγια στὸ γέρον φανερούμενοι μια γενάρη φωνῇ, μὲν ἀσφο-
εστική καὶ γαλαζία. Μὲ κατίτε ζημιογόνοτας καὶ οὐδὲ είτε:

Ο γέρος ἐστομάσισε ξεφρότερα τὸ σώμα του, παρθένωσε τὴν ἀποτομήν του.

πέτραι τει, φορυσμένες κι αποτραπηγή-
κε, κάνοντάς με τόπο να περάσω...

Πάντα εγώ στονεύομαι μετρε
άπλω μάλιστην τελείωστα απήρα, σ'
ένα ενθάρρυντο κόδικα επιτύχουμενα. Γάρφω
τερες πορτες... Ή γιατί ζεζελίδωσαν
τη θεοσα καὶ μὲ νῆσον να περιστοῦν. Ή
ταυτα μὲ άρχεται κεγάλη σάνα, χαμηλό-
ταβανή θύμη, όπως των παιώνων Αθηναίων
οπισθών. «Εφοιτά μὲ γοργόηρον
μοτιά γέγονο. Εντίπαντα μὲ έπαινα ή επί-
λοντο της, απωτάπια: Πολυθύνοντες,
καπανέδες, ήνα μαθώ ματαρέα, μάλι σον-
σαλα, ενας τεράποτος κούβετης κ' ενα
σοφός αλτά, πον θύμης μάργανοπολείο.

πτων γελά τον πάσιν καιρό, απαγεμόνιζε τη μαύρη κατά συντριψμένα έπιπλα βαθιά, με τολλά μπαλκουντία επάνω, αποτελούμενα ξύλοντακτικής. Μια ματαρέσια πάντα έδειχνε περισσότερην αρρώστια. Σ' ένα φύλο μυμειεύοδες γομφό, τον ήταν πάρα πολύ τον γνωστόνα σύνταξος, νέλμεραν και μερικά απίκειμενα τέχνη. Περισσέλεια, μια γυνάια πον σκέπαζε τερνητή λινούδια από πάστα χρωματιστή, δώδεκα πατατοφέτα μάνγκανα, με εγκατ φοτογραφίες σε κωνίκες μαρούνες και διάφορα άλλα... Μπροστά μποτούτοι φωτογράφισε ένα γαρετένιο ονόμα

*Μὲ κύτταξε καρφώνοντας ἐπάνω μου τὰ ἐλαφίσια
τῆς μάτια...*

ωμα ἐκκλησίας, μὲ τρούλους, ἔνα περίεργο πρόδμα, φτηνό, πού ἀποτελοῦσε κτιστήρη ἀντίθεση μέσα στὶς πορτελάνες... Γύρω, στοὺς τούχους, κάδρα, μέσου σὲ πλάτες μαῆρες κορινῖτες. Ἡταν δὰ λιθογραφίες καὶ ὅλα παρισταναν σκηνὴς ἀπὸ τὴν Παλαώ Διαθήη, καθὼς ἐδειχναν καὶ οἱ ἐπιγραφὲς τοὺς, τυπωμένες σὲ δύο γλωσσες: Γαλλικὴ καὶ Ἐβραϊκή. Πήγα καντά σὲ μιὰ εἰδόνα καὶ διάβασα. Ἡ μετάφραση τῆς λεξάντας ἔπειδης γοργὴ στὴ μνήμη μου ἀπὸ τὴν Βίβλο:

Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος, ἔκει ἐκάθησαν καὶ ἐκλαύσασιν... Ἐπὶ ταῖς λείαις ἐκρεμάσαν τὰ δρύγαρα ἥμῶν...

Μιὰ ἄλλη λιθογραφία παράστασε τὸ Ἔννοτον τὴν Ιακώδη. Ἀγγελοὶ Κριοῖς ἀνεβαστέθησαν τὴν σάλια μὲν ἐγενένων τὸν Οὐρανὸν μὲ τὴν Γῆν... Τότε ποὺ γνώμα στὶς γριά, ποὺ μὲ παρακολούθησε ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας, καὶ τὴν γητησία:

— Μα σεῖς λοιπὸν εἶσαστε...

— Ιαραγάλτες, παιδὶ μον... Ιαραγάλτες, ἀπὸ τοσοὶ Κορφοί... Λιγον

— Καὶ τόπον τὸ σπίτι;

— Ματάρω νὰ ἡτούνε δικοί μας!... Νοικάρικο τόχονιψε... Καὶ για ν' ἀλλαράσσουν τὸ νοῦν, εἴτα ποὺ νὰ δύσσουμε τὴ σάλια μὲ ὅλα τοὺς τὰ μούταλα... "Α! τὰ μούταλα είνε δικά μας, τὰ φέρουμε αὐτὸν τοὺς Κορφού..."

— "Αμ" ἀπὸ τὸ φάνετα, είτα.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπήκε στὴ σάλια ἡ κοπέλη τὸν πού παμαθνύον, μὲ τίς μαῖρες μπούκλες. Φοροῦσε μιὰν ἀλτόστατη μπλιά ποδιά μὲ ἀπότον τραχηλά, σὰ μαζήτα, ποὺ ταύριας θαυμάσια στὴ λυρῆ της πορωστασία. Στὰ πόδια τῆς είχε ἔνα ζενάρι βιστινία πασούνιά με φύνεται. Κ' ἔνα κολλέ ἀπὸ πράσινες χάρτες τῆς ἐκρύπτουν τὸ λαμπρό. Ἡταν, ἀληθινά, χαριτωμένη!...

Μόλις μὲ ἀντίκριστο, ἔκανε ἔνα κίνημα ἐπιτάξιον καὶ ζάρωσε, σὰ διπτυσσηπτένη, τὰ φρύδια.

— Η ἔγγονα μου ἡ Ναζαρέα! είπε μὲ καμάρη ἡ γριά. (Καὶ γρίζοντας στὴν καπέλλα:) "Ο αἴρετης ἀπὸ δύο ἥμερε γιὰ τὴν κάμερη!"

Ο αἰρετήριος χωρέπιστος μὲ ἀδωριανὸν ἀπόλυτην καὶ ἡ Ναζαρέα εκοίνησε ἀλαρρό τὸ κεφάλι. Τώρα τὴν εγρίσια πιὸ χαριτωμένη, πιὸ σηματηρήσια τοῦ Ζενάρη πήντες διώνες ὑπὲν τὴν Σαμηνόν τὴ Δαλιδά. "Ημον εἰσοδον χρονῶν καὶ τὸ ἀμπα τοւς τοιτούσες ζωηρὰ στὶς φλέβες μον. "Ημον ἐνθυμιασμένος. Ποιός ζέρει λοιπὸν τὶ ανοισεῖς διε τῆς ξεγά, ἔκει, μπροστὰ στὶ γιαγιά της, ποὺ φωνάστε λέγο κοκρή καὶ λίγο κοπτή γριανούντα, ἀν τὴν ίδια στιγμὴ δὲν παρουσιάστανταν πάλι ὁ γέρως νὰ μοῦ κοντὴ τὸ βίγιο. Πρώτα, μὲ μιὰν ἀπότομη Ἐβραϊκή φράση, ἔδωξε τὰ δύο θηλυκά των ἔπειτα, σχεδόν μὲ τὸν ίδιο τόνο, μὲ πρόσταξε νὰ καθήσου.

Βινθίτηρα σὲ μιὰ πολύθρωνα. Κατάλιμα ἀπὸ μᾶζης ὅτι καὶ γουνασίας τοῦ γέρου βριστάστησε ἡ ἐρωτικὴ ποντέρη καὶ προστάθησα νὰ κερδίστη τὴ σηματηρά τους. Γρίμορας γρίγορης ἀρχισαὶ νὰ τοῦ λέποι πού εἰντυροστήθησαν ποὺ έκανα διὰ βοσκώμων σὲ σπίτι τὸν Εβραϊκό. Καὶ λὲ τὴ εντυρίστα ήταν αὐτή: Μιὰ τέτοια τύχη πάντα τὴν δινειρεύμανα. Ἐγώ ἀγαπώσατο ἀπόκεντον τοὺς Εβραίους, ἀπὸ τὸν καῷ ποὺ μάθανα Ιερά Ιστορία σὸν σκοτειό, καὶ ὁ δάσκαλος μᾶς ἔλεγε πάσι δὲ τὸν Ιακώδη.

— Ο Ήσαΐ τὸ πούλησε στὸν Ιακώδη! μὲ διώφωσε ὁ γέρος.

— Βέβαια, ἀντὶ πινακίδων φακῆς... Ἀπὸ τότε μάλιστα μοῦ ἀρέτη τρομερὰ καὶ η φράση...

Ἐγενέλεγό ζωγραφίστηκε στὴν ὄψη τοῦ γέρου. Τὸ θεριό ἀρχες νῦν ἡμερούν. Καὶ ὅταν τοῦ μίλησα γιὰ τὸ ξανάφτειασμα τοῦ Βασιλείου τῆς Ἰουδαίας στὴν προγενική τους γῆ, τὸν εἶδε νὰ θερμάνεται καὶ ν' ἀρχίσῃ μιὰ φλωριά, μὲ ορθορικὴ ἀνυγράφτητη!... Ἡ γλώσσα του κυλώνει σὰ τὸν Ιορδάνη τὸν ποταμό. Μοῦ ἐδήλωσε δὅτι ἡταν πλασιωδός, συνητηριώτικός. Δὲν παραδεξάται τὶς νεικετηστικές τάσεις τῶν μεταρρυθμιστῶν, ποὺ μέστα στὶς συναγωγές τοῦ Παπιστοῦ καὶ τοῦ Βερούλουν βγάζουν τὸ κατέλλοι τους καὶ φένουν τοὺς θεούς τους ξέσκετο. Μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ κάσανε τὴ θησεία τους καὶ μαζόνανε ἀπὸ τὸ Τάμονδ... Αὐτός κρατοῦσε τὰ παῖδα, τὰ παραδομένα: Τῇ Σηκουντηρίᾳ, τὰ ἄζωμα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα... Ήτέρε μάλιστα καὶ τὰ Μωσαϊκά γοργάματα ποὺ λίγα τὰ ξέρουν στήμερα, καὶ διάθετα καθὲ μέρος τὰ ιερά βιβλία!... Κάθε Σάββατο ἀπόγομνα ἔρχεται στὸ σπίτι τοῦ ὁ γαβῖνος καὶ κάθεται σὲ κείνο καὶ τὸ διβανάκι, πίνοντας τὸ καφέ τους καὶ τὰ λένε. Νάπος, σινάρος, είναι στὸ Γρέτο καὶ Εβραίος ποὺ ξένοιφαν ἀπὸ τὰ παταπούδικά. Σοῦ κάνουν τὸ μοντέρνο, λέει, δὲ θέλουν νὰ σκετάσουν τὸ κεφάλι τους μὲ τὸ ταλέ θ, τὸ ὄπιστο σεντόνι τῶν προ-

σειρῶν, οὗτε νῦν δέσουν γύρω στὸ κούτελο τους καὶ στὸ μπράτσο τους. τὸ τε φιλὶ μὲ τὰ ιερὰ γράμματα, τὰ ιδιαί κείνα ποὺ λαμπτόστησαν στὶς πλάκες τοῦ Μωϋσῆ μας, ποὺ μεγάλου μας Προφήτη!... Μὰ έμεις οἱ παῖδι, ποὺ κρατάμε τοὺς νόμους, τοὺς καταρόμαστε ἀπὸ φυγῆ καὶ τὸν ρίχνοντες τὸ ἀνάθεμα, δύτως ὁ Κύριος καταράστηκε τὸν Καΐν νὰ τρέμῃ σ' ὅλη τὴ ξηρή, καὶ τὸ Πιεσῆ καὶ ἔγινε λεπρός...

Ἐδῶ ὁ γέρος Ιουδαίος ηταν τόσο κόκκινος, ποὺ φοβήθηκα μήν τονθή σιναρούση. Κάθησε ἀγροκαμάριντας στὸ μεντέρι...

Τὸν ἐπάνωσε γρά τη φριστερά του ολοθήματα, είπε λίγα καὶ λόγια γιὰ τὸν δοξασμένον ἄντρες τῆς μεγάλης Ἰσραηλιτικῆς φάσης καὶ τότε πάλι ὁ γέρος Ἐλεύθερος (έποι μεν εἰτε τὸ δύναμ τοῦ) ήσυχασμένος λιγάκι, σπουδήτης, μὲ ἀρτοῦ μάτι στηγά καὶ ξενάριο κρατοῦσε στον θηράματος μαρούσιο μαρτυρίου. Τὸ κρατοῦσε σὲ σάν άγρια λειψανά.

— Τί λέσ, αἴρετη, πώς ξέρει μέσο; μὲ φάσητος καμογελῶντας αινιγματά.

— Ποῦ νά ξέρω ...

— Τὰ μαχαλιά μον! "Έχω τὴν ἀδεια ἐγώ νὰ σφάξω! Είμαι σο-ζεῖτης!

Τὸν ἐποίταξα σαστιμένος. Μιὰ ιπνοφία μοῦ πέρισσε ἀπὸ τὸ νοῦ: Μήπως είχα νά κάνω μὲ κανένα τρελλό;... Μανίας παταράζεων ίσως;

Καὶ ὅρι χωρὶς ἀνηριστήσαν εἰδί τὸν Ἐλεύθερον νὰ τοντί τα κάνει νὰ μον δειγμή τὸ περιεχόμενό του. Ἐπάνω σὲ βαθυγάλαξη βελούδο ἀναπαντάντα στὴ σημάτη τοντίνειν λεπίδες, γναλιστερές, κοφτερές, σὰν ξονθάφια, ποὺ πρόδονταν φίνον τὸν Εγγλέζος αιτάλι.

— Μά... τι σφάξεις; φήσατα τὸν παραδέξαντα μάθητο.

— "Ο, τι μοῦ φέρουν οἱ δικοί μας. Κότες, κοντέλια, γάλους... καμπάνια φρού καὶ κανένα αργό... "Έχω ἀπὸ τὴν μαρμαρινίνα διέλιμα νὰ σφάξω ἐγώ! επιδόθησε καμαράντωντας.

Καὶ συνεχίζοντας τὴ φιλαρία του, μοῦ ἔζηγησε πώς εἰδί οἱ διθύραση Ιουδαίοι —οἱ παῖδες— ποὺ κρατοῦν τὰ πάτηα, δὲν τρωνε δὲ, τι κρέας βροῦν. Στὴ Θεοσαλονίκη, ἡ σὲ ἀλλες πόλεις ποὺ πιάζουν πολλοί, ἀγοράζουν κρέας ἀπὸ διαθήσιους τους καυπάτηδες, σφαγμένο καὶ ειλογήσιον ἀπὸ φαδίνους, ἡ ἀπὸ μαρελάρηδες ποὺ ἔζουν τετούς αἴδεις δηλαδή ἀπὸ σοζέτηδες ποὺ ξέρουν —σφαρμόν μὲ τὶς μωσαῖες διατάξεις— νά ξεδιάλεγον τὸ ἀφροδίσιο σφαγάτωντας ἀπὸ τὰ γερά, καὶ ἔτειτο νὰ τοὺς βγάζουν τὶς κακές φλέβες, νά τὰ ξεκαδιάζουν ἀπὸ τὰ μαϊνόντα. Αὕτη τὸ δουλεῖα δὲν μπεῖ νὰ τὴν κάνει ο καθένας. Καὶ ὁ γέρος Ἐλεύθερος είλε άσεις, καὶ μάλιστα σεμαντικής τοῦ περιγραφής εἶναι τὸν πατέρα, σὲ πατέραν τοῦ επιστρέψαντας σε περιγραφήν την κάμερην τοῦ Ιακώδη.

— Καὶ θα κερδίσετε, βέβαια, ἀπὸ τὴ δουλεῖα αὐτῆς; τοῦ εταίρου.

— Ήδη δεν είναι γιὰ τὸ νιτερέσο, μοῦ ἀπάντη. Είνε γιὰ τὴ φορεσιά... γιὰ τὰ πατπούδια... Μά σήμερα, αἴρετη, λίγοι είνε κ' ἔδω ποὺ σφάρων δικά τους. Οι πειστούσοι φωνίζουν ἀπὸ τὸ παζάρι, σὲ ποὺς διλλούς... τοὺς Χριστιανούς.

Καὶ ὁ φανατικός Ιουδαίος ἀναστέναξε.

Γίνεται πάλι σιωπή. Ο γέρος σογγιάζει τὰς θησαυρίες τοῦ θηράματος τὸν ιεράδες του μὲ μιὰ τόση καὶ τὶς ξανάζεις τοῦ θηράματος τὸν δουλεῖαν δὲν μπεῖ νὰ τὴν κάνει ο καθένας. Καὶ ὁ γέρος Ιερά Ιστορία είλε άσεις, καὶ μάλιστα σεμαντικής τοῦ περιγραφής εἶναι τὸν πατέραν τοῦ Ιακώδη.

— Καὶ οὐντούσε, αἴρετη; Θύ την κρατήσης τὴν κάμερη;

Χωρίς νῦν τὸ καλυστούλογιστώ είπα ναι. Καὶ τότε ἀρχίσει ἔνα "Ο-βρέτσο πατάρωνα γιὰ τὰ νοῦσα τοῦ Ιακώδη στὸ θηράμα τοῦ διαδώμοντος... Απωνοστάσιμην σὲ μάτι ἀνθοστήη, κοίταξε ασάλευτη, σεμιναστική, σὰν ἄγαμα.

Δέτηκα σόσι μηντούσον ὁ γέρος Ιουδαίος, ἔγγαλος καὶ πλιώριστος τὸ πρόσωπο νοίκια καὶ τὴν ἄλλη μούσα ξεκούλαντα ποὺ πρώματα πονεῖ.

— Λοιπόν, φίλοι μου, σιναράντα σᾶς λέω—ξακολούθησε τὴ δημήτρη ποὺ δὸν Ζουνά της παρέες— πᾶς θηράματος σὲ τὴν ζωή μου. "Ολη της τὴν ήμέρα την περινούσε μὲ τὰ μηντοστομάτα καὶ τὴν κάθα:

— "Ἄχ πᾶς περινόναμε σαριτωμένα, δίχως γιατία...

Καμπάνια φρού δύος μὲ τὸ κανονικό φεγγάρι τὴν έπαινο σιναρούσης Ιανουαρίου καὶ τότε τραγουδοῦσε στὴν πελέρην ἔκείνη γλώσσα πού παταγούσε της πονεῖσθαι της καταστροφής της. Καὶ φωματική διέσεινε.

(Τὸ τέλος στὸ προσεχές)

